

Handläggare
Maria Wedenlid
Telefon: 08-50811837

Till
Servicenämnden 2023-10-03

Remiss, motion om hållbar matupphandling, KS 2023/687

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, dnr KS 2023/687

Serviceförvaltningens förslag till beslut

Servicenämnden beslutar att

1. Besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Ärendet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från servicenämnden angående en motion från Centerpartiet om hållbar matupphandling.

Förvaltningen delar motionärens åsikt om att staden som stor upphandlare har möjligheter att påverka marknaden. Staden skulle kunna vara en betydligt mer ledande aktör i att påverka framtidens varor.

Staden har höga ambitioner för många områden, och upphandling är ett utmärkt medel för att nå långt. Dock behöver mål och inriktningar vara mätbara och synkroniserade för att inte motverka varandra eller försvåra för marknaden att leverera.

Förvaltningen vill även belysa att stadens Matstrategi, som är den gemensamma strategin för hur livsmedel ska handlas, hjälper stadens verksamheter att nå stadens mål. De allra flesta gör sitt yttersta för att handla inom budget, i säsong och utifrån stadens mål om eko och CO2.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från servicenämnden angående en motion från Centerpartiet om hållbar matupphandling. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 17 oktober 2023.

Ärendet

Motionären Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige ska besluta att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att införa ett stadsövergripande mål om 100 procent svenskt vid matupphandling där så är möjligt i enlighet med EU:s upphandlingsregler.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklingsavdelningen i samråd med verksamhetsområde upphandling och inköp.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Serviceförvaltningen upphandling och inköp genomför gemensamma och centrala upphandlingar samt erbjuder upphandlingsstöd till stadens förvaltningar och bolag. I förvaltningens ansvar ingår också att förvalta de centrala avtalen samt vissa gemensamma avtal.

Förvaltningen delar motionärens åsikt om att staden som stor upphandlare har möjligheter att påverka marknaden. Staden skulle kunna vara en betydligt mer ledande aktör i att påverka framtidens varor. Men att vara en stor aktör ställer än högre krav på att följa den lagstiftning som finns och föregå med gott exempel. Stockholms stad följer i alla avseenden lagen om offentlig upphandling, LOU, och ställer krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning.

Att påverka, och bidra till, självförsörjningsgraden är viktigt men svårt. Nuvarande upphandlingsform, med alla dess regler, påverkar hur och vad staden kan upphandla. Även stadens organisation och storlek påverkar, det behövs stora volymer för stadens verksamheter och för att möjliggöra inköp av mindre volymer behövs nya former av upphandling.

Motionären föreslår ett stadsövergripande mål om 100 procent svenskt vid matupphandling där så är möjligt i enlighet med EU:s upphandlingsregler. Vilket enligt förvaltningen är motstridigt, då EU-reglerna säger att diskriminering av andra länder inom EU inte är tillåtet. Ansvar ska tas för att offentliga medel används effektivt, bland annat genom att säkerställa konkurrens på lika villkor.

Förvaltningen är positiv till motionärens vision och ambition om att konvertera till mer svenska varor där så är möjligt men belyser att upphandling har flera syften att ta hänsyn till. Förvaltningen kämpar redan i dagsläget med att säkerställa de krav som finns gällande klimat och miljö, etiska- och sociala krav, näringsriktighet och kostnadseffektivitet.

Staden har höga ambitioner för många områden, och upphandling är ett utmärkt medel för att nå långt. Dock behöver mål och inriktningar vara mätbara och synkroniserade för att inte motverka varandra eller försvåra för marknaden att leverera. Till exempel

innebär LOU ett europaperspektiv, samtidigt som vi utifrån ett klimat- och miljöperspektiv bland annat vill minska transporter.

För att ytterligare förtydliga varför förvaltningen anser att det föreslagna målet om 100 procent svenskt vid matupphandling inte är verksamt kan nämnas att 2022 köpte staden totalt 14 441 ton livsmedel. Dagligen serveras mer än 160 000 luncher bara i skola och förskola. Därtill kommer måltider inom äldreomsorg och sociala verksamheter. 89 procent av stadens inköpta animalier (fågel, kött, mejeri, ost och ägg) var samma år av svenskt ursprung.

2022 köpte staden 250 tusen kg ris, för 6,5 mkr varav 92 procent var ekologiskt. Pris per kg var i snitt 27kr/kg. På marknaden finns betydligt fler än 10 producenter. Havreris erbjuds av ett fåtal producenter och samma år köpte staden 5760 kg, för 185 tkr, till en genomsnittlig kostnad av 32 kr/kg. För att genomföra ett lyckat utbyte, som smakligt inte exakt motsvarar, krävs det utöver livsmedelstillgång, att köken även har matgäster och anhöriga med sig. Annars finns risk för ett ökat matsvinn och undernäring.

Slutligen vill förvaltningen framföra att förvaltningen kommer beakta detta förslag under höstens projekt med att se över och om möjligt paketera om kommande livsmedelsupphandling. Sortimentet behöver möjliggöra val av svenska produkter, men för att kunna möta områdets alla viktiga syften, behöver även andra produkter av lika hög kvalitet finnas. För givet stadens storlek är staden en stark kraft som borde vara med och leda framtidens varor och självförsörjningsgrad.

Förvaltningen vill även belysa att stadens Matstrategi, som är den gemensamma strategin för hur livsmedel ska handlas, hjälper stadens verksamheter att nå stadens mål. De allra flesta gör sitt yttersta för att handla inom budget, i säsong och utifrån stadens mål om eko och CO2.

Charlotte Goliath
Förvaltningschef
Serviceförvaltningen

Liselothe Engelgren
Verksamhetsområdeschef
Serviceförvaltningen

Bilaga

1. Kommunstyrelsens remiss

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Charlotte Goliath, Förvaltningschef	2023-09-04